

● Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety z serii „Zwierzęta Świata” przedstawiające jaszczurkę zieloną:

w dniu 17 kwietnia 2009 r.

o nominale **2 zł** - wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 21 kwietnia 2009 r.

o nominale **20 zł** - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także dwuzłotowe monety okolicznościowe powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

Od 1993 roku NBP emituje serię monet „Zwierzęta Świata”. Temat „Jaszczurka zielona” jest szesnasty w tej serii.

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronach:

www.nbp.pl
www.numizmatyka.nbportal.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Z W I E R Z Ę T A Ś W I A T A

Jaszczurka zielona
(*Lacerta viridis*)

Zwierzęta świata: Jaszczurka zielona (*Lacerta viridis*)

● Jaszczurka zielona (*Lacerta viridis*) należy do rodziny jaszczurek właściwych (*Lacertidae*) i podrodziny *Lacertinae*. Obecnie w obrębie tej podrodziny naukowcy wyróżniają 34 rodzaje. Wiele z nich zamieszkuje Europę. Zasięg geograficzny jaszczurki zielonej po ostatnich zmianach w systematyce obejmuje: Półwysp Bałkański (prawdopodobnie bez Peloponezu), Węgry, Czechy, Słowację, Niemcy, Ukrainę i Turcję.

● Gatunek ten jest historycznie najbardziej tajemniczym i kontrowersyjnym przedstawicielem polskiej herpetofauny. Bezsprzecznie nie należał do krajowej fauny przed drugą wojną światową, kiedy to do Polski należały tereny leżące nad Dniestrem. Dopiero w 1972 roku odłowiono kilka okazów tego gatunku w okolicach Ustronia, przy granicy z ówczesną Czechosłowacją. Sugerowano, że jaszczurki te przywędrowały z Czech przez Bramę Morawską. Jednak ostatnimi czasy stwierdzenie to podawane jest przez część badaczy w wątpliwość, ponieważ miejsce odłowu tych osobników nie spełnia wymagań siedliskowych jaszczurki zielonej. Nigdy więcej również nie odnotowano w tym miejscu innych okazów tego gatunku. Przypuszcza się, że zwierzęta mogły być celowo przywiezione ze stanowiska poza granicami naszego kraju. Po wspomnianym zdarzeniu w następnych latach jeszcze raz udokumentowano występowanie jaszczurki zielonej w Polsce, w ruinach zamku w Siedlisku (Zie-

mia Lubuska). Okazało się jednak, że jaszczurki te nie należały do podgatunku, który mógłby występować w naszym kraju. Były one celowo wsiedlane i udało się nawet zidentyfikować hodowcę z Nowej Soli, który wypuszczał je na wolność.

● Jaszczurka zielona jest w Polsce uznana za gatunek wymarły. Jednak sprawa jej występowania na terenie kraju wciąż emocjonuje wiele osób. Każdego roku co najmniej kilka osób twierdzi, że widziało okazy tego gatunku, a wśród świadków są także specjaliści – herpetolodzy. Do tej pory brak jednak wiarygodnego dowodu na potwierdzenie tych doniesień. Z pewnością przynajmniej część osób myli po prostu ten gatunek z całkowicie zielonymi samcami powszechnie występującej jaszczurki zwinki. Trzeba jednak pamiętać, że jaszczurka zielona jest gatunkiem znacznie większym, osiągającym do 40 cm długości (a ciało bez ogona do 13,6 cm). Samce w okresie godowym są przeważnie intensywnie zielone, o pięknym, błękitnym podgardlu, którego zwinki nie mają. Samice i osobniki młodociane jaszczurki zielonej mogą być brązowe lub zielono-brązowe. Ich ciało pokryte jest jasnymi, wydłużonymi liniami i ciemnymi plamkami. Osobniki należące do tego gatunku mają okazały, długi ogon, stanowiący często dwukrotność długości całego ciała. Ich kończyny są smukłe, o długich, wiotkich palcach.

● W Europie najbardziej podobnymi do jaszczurki zielonej (i łatwymi do pomylenia) gatunkami są: *Lacerta bilineata* (do niedawna uznawana za jej podgatunek) i jaszczurka trójpręga (*Lacerta trilineata*).

● Jaszczurka zielona jest gatunkiem ciepłolubnym. W zależności od zasięgu geograficznego zamieszkuje zarówno niziny, wyżyny, jak i góry. Można ją spotkać w dość zróżnicowanych środowiskach: na zakrzaczonych łąkach, na obrzeżach lasów, na skalistych, zakrzaczonych stepach z jesionem mannowym (*Fraxinus ornus*) oraz na poboczach dróg. Przebywa przeważnie na ziemi, skałach lub gałęziach drzew, z których potrafi zwinnie zeskoczyć. W razie niebezpieczeństwa ukrywa się w norach wykopanych przez siebie lub przez inne zwierzęta. W czasie godów samce tego gatunku są bardzo agresywne. Toczą zażarte walki o samice, a ich starcia mogą kończyć się uszkodzeniami ciała czy nawet śmiercią.

Tomasz Mazgajski
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

N O M I N A Ł 2 0 Z Ł

metal 925/1000 Ag ■ stempel lustrzany ■ średnica 38,61 mm
masa 28,28 g ■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2009, poniżej napis: ZŁ 20 ZŁ. Po bokach łap orła wizerunki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: W centralnej części wizerunki dwóch jaszczurek. Jaszczurka z lewej strony oparta na kamieniach. U góry i u dołu w tle stylizowane wizerunki roślin. U góry półkołem napis: JASZCZURKA ZIELONA – *Lacerta viridis*.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **ROBERT KOTOWICZ**

N O M I N A Ł 2 Z Ł

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.700.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2009, poniżej napis: ZŁ 2 ZŁ. Po bokach łap orła wizerunki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: W centralnej części dwie jaszczurki na skale. U góry w tle stylizowane wizerunki roślin. Z lewej strony i u dołu półkołem napis: JASZCZURKA ZIELONA. U góry i z prawej strony napis: *Lacerta viridis*.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **ROBERT KOTOWICZ**